

HUSITA

Časopis Pražské diecéze ČČSH

číslo 5/2025 | ročník XXIII | říjen 2025

Bohoslužba v Chýnovské jeskyni

str. 12

Husita vychází 6x ročně

Vydává

Pražská diecéze Církve československé husitské ve spolupráci s Husitským centrem, o. p. s., ISSN 1214-4630

Kontaktní adresa

Časopis Husita, Pražská diecéze ČČSH, V Tišíně 3, 160 00 Praha 6
tel.: +420 777 759 652
e-mail: renata.veliskova@ccshpraha.cz
web: www.ccshpraha.cz/casopis-husita

Pověřená redaktorka a jazyková korektura

Renata Velišková

Grafické zpracování

Mgr. Simona Ullspergerová

Tisk

Tiskárna A.M.G., s. r. o.
Mírová 2, 679 04 Adamov

Příspěvky do časopisu

Deadline pro zaslání příspěvků je vždy do 25. každého lichého měsíce. Jedině tak může být zajištěno včasné vydání časopisu a jeho distribuce čtenářům. R. Velišková, pověřená redaktorka. Děkujeme za pochopení.

Spolupracovníci

J. Boček, ThDr. T. Butta, Th.D., Mgr. V. P. Drdová, Mgr. M. Chynoranský, V. Kovalčík, Mgr. M. Laláková, Mgr. K. M. Lukášová, Mgr. K. Ptáčková, Mgr. A. Rado-ová, PhDr. D. Tesařová, CSc., Mgr. H. Tonzarová, Th.D., J. Vlasák, Ing. R. Voříšek

Distribuci a objednávky zajišťuje

sekretariát PD ČČSH, tel.: +420 234 760 058
Faktury a potvrzení přijetí plateb zajišťuje ses. Ing. Martina Hájková, tel.: +420 777 759 655

Prodejní místa

Prodejna Blahoslav, Wucherlova 5, Praha 6
Pražská diecéze ČČSH, V Tišíně 3, Praha 6
Husův institut teologických studií,
Roháčova 66, Praha 3

OBSAH

4–5

Poděkování při představení knihy „Dvacet let Dialogu na cestě“

5

Dialog na cestě – recenze

6–7

Setkání nově pokřtěných pražské diecéze ČČSH 2025

8–9

77. výročí úmrtí prezidenta Edvarda Beneše

10–11

Oslava 10 let školy Směrovka v Hostivici

12–13

Bohoslužba v Chýnovské jeskyni

14–15

Setkání mladých ČČSH

16–23

Jiný svět? Svět plný bolesti a nadějí, zvrátů a nových výzev

24–27

Ukázka závěrečných prací absolventů VOŠ HITS – Jak vychovat šťastné dítě

28–31

Ukázka závěrečných prací absolventů VOŠ HITS – Syndrom vyhoření (Bornout)

32–34

Když ruce mluví aneb Gesta nejen v rétorice

35

Eutanázie – Ano či Ne

„Dávejte a bude vám dáno; dobrá míra, natlačená, natřesená, vrchovatá vám bude dána do klína. Neboť jakou měrou měříte, takovou Bůh naměří vám.“

Bible, Lukáš 6, 38

Církev československá husitská, Pražská diecéze ČČSH a Náboženská obec Praha 1-Staré Město vás zvou na

SLAVNOSTNÍ SHROMÁŽDĚNÍ

ke Dni válečných veteránů, k 107. výročí ukončení 1. světové války a k 86. výročí úmrtí člena ČČSH studenta Jana Opletala.

Účast přislíbili: zástupci Armády ČR, ČsOL, Společnosti M. R. Štefánika a další představitelé veřejného, společenského a politického života.

Při této příležitosti se bude tradičně konat pobožnost v kostele sv. Mikuláše na Staroměstském náměstí v Praze

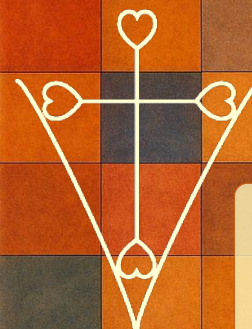
v pondělí 10. listopadu 2025 od 17 hodin.

Pobožnost povedou: ThDr. Tomáš Butta, Th.D., patriarcha ČČSH a doc. ThDr. David Tonzar, Th.D., biskup pražský ČČSH, kázáním poslouží Mgr. Tomáš Chytil, biskup olomoucký ČČSH

Moderuje: Mgr. Jaroslav Drda

Srdečně zveme na tradiční ekumenickou modlitbu se zpěvy z Taizé

SLAVNOST SVĚTLA

22. listopadu 2025 v 19:30

kostel ČCE na Smíchově
Na Doubkové 2040/8, Praha 5

metro B Anděl (výstup Na Knížecí)
autobus 137, zastávka Santoška

Poděkování při představení knihy „Dvacet let Dialogu na cestě“

Vážené dámy, vážení pánové,
milé sestry a milí bratři!

Své poděkování při představení almanachu „Dvacet let Dialogu na cestě“ uvedu dvěma verši z biblické knihy Přísloví z 12. kapitoly a z 15. kapitoly. „Obavy lidské srdce tíží, ale dobré slovo vrací radost“ (Př 12,25). „Člověk má radost, když může dát odpověď, jak je dobré slovo v pravý čas!“ (Př 15,23).

Co je dobré slovo? Dobré slovo je takové, které sblíží, sdružuje, navzájem propojuje. Dobré slovo je takové, které přináší radost. A to jak tomu, kdo pomocí slova tvoří, tedy tvůrci, umělci, myslitelé, ale i tomu, kdo má možnost do jeho tvorby nahlédnout a být jí obohacen jako posluchač nebo čtenář. Dobré slovo je takové, které nás přibližuje k Dobru samotnému.

A právě takové dobré slovo je sdíleno v otevřeném uměleckém společenství s názvem „Dialog na cestě“. Zde se sdružují a setkávají umělci a další nejrozličnější osobnosti. Zde slovo přináší radost tvůrcům, a skrze jejich tvorbu i mnohým dalším. Zde lidské slovo odkazuje k dobru, které vnímá nějakým způsobem každý člověk, a věříci v něm poznávají dobro, které má osobní charakter, dobrotivou Boží tvář.

Slovo má být pravdivé, dobré a krásné, a to ve své propojenosti, neboť pravda má přinášet prospěch a krása není bez dobra a pravdy. Slovo tak odkazuje k Dobru, Pravdě a Kráse, které jsou však paradoxně mimo dosah našich slov a přesahují je.

Těším se s vámi z knihy o dvaceti letech Dialogu na cestě, ke kterému byli přizváni mnozí umělci, přemýšliví a tvůrčí lidé. V této knize se setkávají autoři, kteří se znají i neznají; ti, kteří prožívají své plynoucí dny pod sluncem, ale i ti, kteří jsou již tam, kde žádné slunce není třeba.

Vážím si této vaší umělecké a duchovní aktivity a velmi si cením této knihy, která je spojena s trpělivou prací a péčí o pravdivé, dobré a krásné slovo, zejména úsilím sestry dr. Olgy Nytové, jejího manžela Ing. Václava Strachoty a dalších blízkých spolupracovníků a spolupracovníků. Publikace má ucelenou koncepci, a přesto je možné texty a verše básní číst i jednotlivě a samostatně. Kniha nese zřetelné poselství, které se rodí z lidského nitra, z citlivého naslouchání Bohu, kosmu, sobě i lidem, a z vedení dialogu v rovině spirituální, básnické, filozofické i lidské. Pro mě osobně je tato kniha velkým obdarováním. Vždyť kolik skvělých myšlenek

a různých pohledů můžeme načerpat a získat o centrálním tématu, kterým je dialog! Prostupuje celou knihou jako ústřední tematický svorník, avšak se spontánním přístupem, bytostně lidským zájmem i myslitelskou a uměleckou originalitou každého z autorů.

Děkuji všem, kteří se této umělecké aktivitě věnujete a tvoříte rozmlouvající a naslouchající společenství na cestě a šíříte dobré slovo povzbuzující lidská srdce a přicházející v pravý čas.

Děkuji zdejší náboženské obci Církve československé husitské v Praze 8 – Karlíně s bratrem farářem dr. Jiřím Vaníčkem, kde tento dialog je rozvíjen a umělecky i duchovně tak mnohé může obohacovat. Přeji Boží milost a zdar, aby tomu tak bylo i nadále.

ThDr. Tomáš Butta, Th.D.,
patriarcha CČSH

ThDr. Tomáš Butta, Th.D.,
patriarcha CČSH

Dialog na cestě – recenze

Malá recenze aneb Krátký postřeh k pořadu na YouTube Dialogu na cestě, který představuje a hodnotí slavnostní setkání u příležitosti vydání literárního almanachu Dvacet let Dialogu na cestě v zasedací síni – kapli NO CČSH v Praze 8, Karlíně, ve Vítkově ul. 13

Zdaleka ne všechna diskutovaná témata jsou poezie. Troufnu si však říct, že to celé, zde představené, poezii je. Protože poezie je básnictví. Všechno, co jsem shlédl, bylo jedna báseň. Před kamerou vystupují osobnosti, formované kvalitními životy, tvořivou prací, nezbytnými službami a Duchem svatým. Prostě a jednoduše sdílí své zkušenosti. Čeho si nejde v cyklu nevsímnout, je opak stylu diskusí, jak je známe snad ze všech druhů sdělovacích prostředků. Onen opak tkví v nekritizování.

Vzpomínám si, jak mě před mnoha roky svěřovala dávná kamarádka, lékařka, primářka, jak čas od času za ni

přijdou novináři dělat rozhovory. To, co je zajímavé, je kdo a kolik lidí zemřelo, jaké mají problémy, jaké nedostatky, chyby a průšvihy se dějí. Ona se jich ptá: „Proč se nezajímáte, co se podařilo, co je dobré?“ A oni na to: „To by nám šéfredaktor nevezal.“

Jak často se stává, že právě lidé agresivní, hlasití a dialogu neschopní, jsou bráni jako ti chytřejší. Oni si všimli, oni prokoukli nekalé procesy a spravedlivě je pranýřují. Akorát že takové metody k domluvě a porozumění nevedou. Naopak to případně špatně ještě násobí.

Dialog na cestě je pravým opakem. Dílo následování hodné. Jsem rád a pokládám si za čest, že jsem se k tomuto božím dílu mohl přidat. K dílu, ve kterém jako katolík jasně vidím i ekumenismus zespondu.

Ing. Radovan Voříšek
psychoterapeut a básník

Setkání nově pokřtěných pražské diecéze CČSH 2025

Sedmý ročník setkání krásného společenství lidí, žijících ve víře, proběhl v sobotu 20. 9. 2025. Lidé, kteří nově přijali křest ve svých náboženských obcích, přijeli do Prahy, aby společně oslavili a prožili svůj vstup do nového života s Bohem. Setkání již tradičně začalo v kostele sv. Mikuláše na Staroměstském náměstí, kde v rámci pobožnosti byla slavnostně vysvěcena nová duchovní Kateřina Kašparová z NO Dejvice. Po pobožnosti a prohlídce kostela se většina účastníků přesunula do Dejvic na zahradu sídla Úřadu pražské diecéze. Zde na účastníky čekalo skvělé občerstvení,

pro děti výtvarná dílna a velké bubliny. Vše za doprovodu hudby, zpěvu a ani tanec nechyběl.

Zlatým hřebem zahradní slavnosti bylo losování výtvarnic, výtvarníků, biblických hesel a měsíců v roce k obrazům, které vytvořily děti při 30. ročníku *Malování nejen na chodníku*. Umělci díla dotvoří a vznikne nám tak Duchem svatým prodchnutá Cesta víry, lásky a naděje. Je to cesta, na kterou se vydali všichni pokřtění, je to cesta s Bohem.

Mgr. Vladimíra Petronilla Drdová

77. výročí úmrtí prezidenta Edvarda Beneše

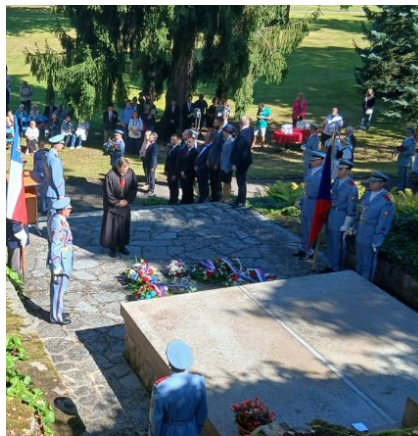
Dne 3. září letošního roku se v zahradě Hany a Edvarda Benešových v Sezimově Ústí uskutečnil pietní akt k 77. výročí úmrtí pana prezidenta. U rodinné hrobky vzdali čest jeho odkazu ve svých projevech významní zástupci politického a kulturního života České republiky. Slavnostního ceremoniálu se zúčastnil starosta města Tábor Štěpán Pavlík, předseda společnosti E. Beneše Pavel Carbol, zástupce Ministerstva zahraničních věcí, Ministerstva vnitra, Poslanecké sněmovny, Kanceláře prezidenta republiky, Československé obce legionářské, Sokola a Dobročinné obce Baráčnicků. Delegaci ČČSH vedl bratr patriarcha Tomáš Butta, který ve svém duchovním zamyšlení zvolil čtení Bible z knihy Přísloví z 8. kapitoly o moudrosti.

*„Cožpak moudrost nevolá, nevydává rozumnost svůj hlas?
Skrze mne kralují králové a vydávají spravedlivá nařízení vládci,
skrze mne velí velitelé a všichni urození soudí spravedlivě.
Já miluji ty, kdo milují mne, a kdo mě za úsvitu hledají, naleznou mne.“*

Závěrem zamyšlení bratra patriarchy zazněla modlitba.

Věčný Bože, ty jsi zdrojem života a pravé moudrosti!

Myslíme v těchto místech na našeho prezidenta Edvarda Beneše a na jeho

manželku Hanu. Děkujeme ti za to, čím v obtížných dobách přispíval k důstojnému a spravedlivému životu a ukazoval cestu ke svobodě a demokracii.

Prosíme za současného pana prezidenta a vedení našeho státu, a za ty, kteří vzejdou z voleb, aby usilovali o dobro naší vlasti a jejích občanů.

Dávej nám poznávat svoji moudrost, posiluj nás v dobrém, veď národy a lidstvo ke spravedlnosti a pokoji.

Králi věků, nepomíjejícímu, neviditelnému, jedinému Bohu buď čest a sláva na věky. (1 Tm 1,17). Amen.

Po skončení pietního aktu si účastníci mohli prohlédnout nejen krásný park a zahradu, kterou navrhl významný zahradní architekt a teoretik urbanismu Otokar Fierlinger, ale i vilu, kde žil pan prezident s manželkou. Ta byla postavena podle návrhu arch. P. Kropáčka v roce

1930. Prezident Edvard Beneš i v této vile zemřel 3. září 1948 a je pohřben v hrobce, kde stávala bývalá kazatelna M. J. Husa. Manželka pana prezidenta Hana Benešová zemřela 2. prosince 1974 a do rodinné hrobky byla pochována až v roce 1975, a to v utajeném režimu. Lidé areál často navštěvují a chodí se poklo-

nit památce prezidenta Edvarda Beneše i Hany Benešové a na hrob nosí květiny. Celý areál, který leží na soutoku Kozského potoka a Lužnice, je dnes přístupný. Zahrada včetně vily manželů Benešových je majetkem Úřadu vlády.

Zpracoval: J. Boček

Když nevíš, tak nesud'

Nedávno jsem se setkal s jedním známým, který mně vyprávěl rodinný příběh jeho prastrýce Františka. V období první republiky mu patřila renovovaná písmomalířská a reklamní firma, která působila především v Praze, ale i v jiných městech naší republiky. Firmě se velmi dařilo. Po okupaci Československa nacistickým Německem v březnu 1939, když byl vytvořen Protektorát Čechy a Morava, začala u nás perzekuce a pronásledování židovského obyvatelstva. Strýc chtěl ochránit firmu i sebe, a protože měl za manželku Židovku, rychle se rozvedl, a to i přesto, že se měli velmi rádi. Po rozvodu se jeho bývalá žena náhle ztratila a byla prohlášena za nezvěstnou. Celé velké příbuzenstvo i okolí to nemohlo strýci Františkovi odpustit. Říkali o něm: takový Sokol, a nechal se kvůli firmě rozvést s židovskou manželkou, které to přinese jistou smrt. Proč se raději nevzdal firmy a nezůstal v manželství, to by jí mohlo zachránit. Ale protože František svou manželku opravdu miloval, tajně nechal stavebně upravit svůj vícepokojový byt v Praze na Královských Vinohradech. V jedné místnosti s tajnými dveřmi tak mohl žít společně s manželkou a nikdo o tom neměl sebemenší tušení. Na procházky vycházeli pouze v noci, aby si jich nikdo nevšiml. Společně se těšili na konec války, který se rychle blížil. Jenže přišel osudný únor 1945, kdy byli opět na vycházce a manželka na náledí upadla a zlomila si nohu. Františkovi se podařilo manželku dostat domů, kam zavolał svého osobního doktora, kterému za ošetření bohatě zaplatil. Přesto doktor po ošetření zraněnou židovku udal na gestapu, a ta se už osvobození nedočkala. Teprve po této události se příbuzenstvo a okolí dozvědělo o velké lásce a obětavosti, které je spojovalo. Protože František neměl děti, rozhodl se firmu darovat svému synovci Zdeňkovi. Když ale přišel rok 1948, byla prosperující firma komunisty znárodněna.

Poznámka: Na území Protektorátu Čechy a Morava žilo 118 310 Židů, z nichž se 103 960 hlásilo k židovskému vyznání. Z tohoto počtu v období holocaustu zahynulo asi 80 tisíc židů.

Zpracoval: J. Boček

Oslava 10 let školy Směrovka v Hostivici

V neděli 21. září jsme slavili významné jubileum – 10 let od založení Husovy základní školy a mateřské školy Směrovka. Tuto školu provozuje malá, ale činná náboženská obec v Hostivici, která leží jen pár kilometrů za hranicemi Prahy.

Oslavy začaly slavnostní rodinnou bohoslužbou v místním sboru Alberta Schweitzera. Bohoslužbu společně sloužili bratr patriarcha Tomáš Butta, bratr biskup David Tonzar a místní farářka Kristýna Ptáčková. Během bohoslužby vystoupily děti, které

ve Směrovce navštěvují kroužek etických dílen. Společně s katechetkou Vladkou Drdovou nacvičili tři písňové vstupy, kterými bohoslužbu ozvláštnili a potěšili přítomné rodiče, členy sboru i duchovní. Bratr biskup všem přítomným dětem udělil požehnání a kdo nepřijímal Večeři Páně, mohl si nabídnout z hroznů vinné révy.

Po duchovní části následovala slavnost na zahradě školy, kde panovala přátelská a radostná atmosféra. Oslavu potčtili svou návštěvou pan starosta Josef Juránek a paní radní Lucie Bartořová

a Lenka Henychová. Město věnovalo škole k výročí lahodný narozeninový dort, který potěšil malé i velké. Slavnosti se účastnili i manželé Jitka a Michal Brejtrovi, kteří před 10 lety myšlenku církevní školy v Hostivici zhmotnili a stáli u zrodu tohoto bohublého díla.

Děti s paními učitelkami připravily krásné představení, které sklídilo velký potlesk a slavnostní náladu podtrhlo i vystoupení Nozizwe and Ubuntu choir. Divadelní představení o Veliké řepě zaujalo nejmenší přítomné – žáčky MŠ i děti z nižších tříd ZŠ.

Škole Směrovka přejeme do dalších let hodně sil, inspirace a radosti při naplňování jejího poslání – vést děti směrem ke křesťanským hodnotám, hledání pravdy a vzájemné úctě.

Mgr. Kristýna Ptáčková

Bohoslužba v Chýnovské jeskyni

Na 1. podzimní den 21. 9. jsme v rámci Ateliéru Hildegardis letos opět konali ekumenickou bohoslužbu v Chýnovské jeskyni. Sešlo se nás dvakrát více než vloni – 30 účastníků. 4 duchovní – br. farář ČCE Ondřej Soběslavský na počátku – ještě před sestupem do lůna Matky Země – pronesl krátkou úvahu o hlubinách, vzestupech a pádech lidského života a pomodlil se za celou akci a vzájemnost denominací, pěvecký sbor Hlahol Tábor zazpíval úvodní píseň „A na zemi upokojení“ a šli jsme na dno jeskyně, do nejhlubšího místa návštěvnického okruhu – 51 m pod povrch k Purkyňovu jezírku – zdroji Sestry Vody – vody pitné, vody živé, která nám po celou dobu zurčela a vytvářela nádhernou zvukovou kulisu.

Naši liturgii dle Karla Farského, 1. část spolusloužili bratři Ivo Koranda, vojenský kaplan a benátecký kazatel Roman Zábrodský. Hlahol zpíval postupně Tebe pojom, Keep Your Lamps, Připravme se věrní k modlení, Amazing Grace, Evening Rise, Sva-

tý Václave, Signore delle cime a Irish blessing. Já k některým skladbám hrála hudební doprovod na tenorovou flétnu a gemshorn.

Kázáním a druhou částí naší liturgie jsem posloužila já a také jsem v jejím rámci vysloužila svátost křtu svému vnoučkovi, sedmiletému prvňáčkovi Kryštofkovi, který 7. 9. navždy ztratil svou maminku, mou dceru Kamilu, která tragicky přišla o život. Křestní kázání jsem mu připravila – a to pohádku O svatém hadovi.

Všichni účastníci bohoslužby se zavázali býti Kryštofovými kmotříčkami a kmotry a při Večeři Páně, když mi pomáhal (hrdě a s úsměvy do všech stran držel okřín s Bílkovými hostiemi) mu dělali křížky na čelo a žehnali mu. Kryštof – Christophoros, nyní rytíř Kristův, po bohoslužbě prohlásil, že je přešťastný, a jakou má teď

najednou velkou rodinu! Držel svou křestní svíci, kterou si vybral na poutním tábořském místě – na Klokotech, dlouho rozžehnutou, až vosk nakapal na jeden ze 400 do mramoru vytesaných schodů jeskyně. (Já kvůli tomu vosku další den dostala od jeskyňáře Františka za to trochu vyhubováno... a za to, že jsme tam byli skoro dvě hodiny...)

Celkový pocit ale sdíleli všichni – neobvyklé místo pro bohoslužbu s úžasným vlhkým vzduchem, ve kterém se skvěle dýchá, nádherná akustika prostoru, zima (5°C), léčivá síla Země, podzimní rovnodennost, velká svátečnost, až posvátnost oněch chvil, lidskost, radost, láskyplnost.

Úsměvy i slzy dojetí při čteních z Písma, modlitbách, písních Hlaholu, křtu, vzpomínkách a požehnání...

A, ano, přiznávám, že to bylo až pravoslavně dlouhé a byla tam zima i přes zabalení do dek, zimní bundy a pevného obutí... prostě – nebyl čas změřit délku písní, všechny vstupy lektorů etc. Ale nikdo, chválabohu nenastydil a nemračil se.

Děkuji Hospodinu za ten vzácný den!

Přeji vám za nás všechny – krásný podzimní čas a třeba za rok na stejném místě zas!

*Mgr. Kamila Magdalena Lukasová,
nyní farářka v Benátkách nad Jizerou*

Setkání mladých CČSH a jejich přátel 2025

Poslední zářijový víkend 26. – 28. 9. 2025 se Kladenská synagoga a její okolí staly místem plným víry, radosti a sdílení. Mladí lidé z celé republiky, z různých diecézí i sborů, přijeli na každoroční Setkání mladých Církve československé husitské a jejich přátel. Letošní motto znělo „Bolest ZeMě, Naděje z nebe“ a neslo se celým víkendem jako tichý, ale silný podtón všech modliteb, rozhovorů i zážitků.

Téma vycházelo z biblických veršů:

„Vždyť pro strom je naděje: Jestliže bude vyřát, zase obráží, jeho ratolest nepřestane růst.“ (Jb 14,7) a „Nyní zůstává víra, naděje a láska, tyto tři věci. Ale největší z nich je láska.“ (1 K 13,13). Setkání tak bylo pozváním k zastavení, k upřímnosti i k odvaze. K tomu, abychom se nebáli ptát, sdílet, hledat i mlčet. Každý přijel se svým příběhem – a společně jsme objevovali, že právě sdílením bolesti i radosti můžeme nacházet „Naděje z nebe“, tedy Boží naději.

Program nabitý duchovně i kulturně

Páteční odpoledne patřilo registraci, drobným seznamovacím aktivitám a přivítání. Po společné večeři se účastníci sešli v hlavním sále synagogy, kde setkání slavnostně zahájil bratr patriarcha Tomáš Butta, který všechny přítomné pozdravil nejen slovy, ale i písní Karla Farského. Navázalo modlitební ztišení, při kterém účastníci vytvořili „zeď nářků“ plnou lístečků s vlastními

modlitbami, prosbami a přáními. Poté následovalo energické vystoupení slam poetky, což je specifický způsob prezentování poezie, který stojí na pomezí poezie a divadla, protože klíčovou roli má přednes. Básníci se tedy zaměřují nejen na obsah, ale i na formu sdílení. Původně měli vystoupit Anatol Svahilec a Večerka, ale i jejich náhradníci Tukan a Honza Dibitanzl dokázali svými improvizacemi rozesmát, překvapit a někdy i dojmout.

Na závěr večera nás navštívil DJ Bříza (neboli farář Jiří Šamšula), který v sálku pod synagogou rozproudil **silent disco** – tichou diskotéku využívající vysílače a bezdrátových sluchátek pro všechny zájemce o hudbu či tanec. Kdo chtěl raději klidnější večer, mohl posedět v **Baru U Kříže** u čaje, kávy či kakaa s marshmallows, zahrát si deskovky nebo si povídat.

Sobota – den inspirace, pohybu i duchovní hloubky

Po společné ranní modlitbě sdílel své svědectví **bratr farář Phaniel Oswe-**

to, který vyprávěl svůj životní příběh, zejména o své cestě z Keni do Kladna a o projektu **Afrika Africe**, pomáhajícím mladým lidem ke vzdělání a naději.

Navázal **profesor Pavel Hošek** z Evangelické teologické fakulty UK se svou přednáškou „Co na to rabíni?“, v níž přiblížil současné vztahy mezi Židy a křesťany a hledání společného porozumění.

Dopoledne i odpoledne pak patřilo také volitelným workshopům – výtvarnice **Lenka Kurovská** vedla meditativní tvorbu „**Otisk duše v tuši**“, venku se hrála **vybika s Erikou** a nechyběly zápasy touch rugby. V synagoze se tančily židovské tance, při kterých se úsměvy střídaly s hlubokým soustředěním. Odpoledne přineslo diskuzi „**Izrael ve válečném se-věření**“ s Radkem Hejretem, který nabídl autentické svědectví z míst, o nichž běžně čteme jen v novinách. Paralelně probíhal workshop **GLOW UP duše** s Janou Polehnou z INRIroad, zaměřený na zdravé sebevědomí, přijetí a duchovní růst.

Po večeři čekala všechny účastníky týmová městská hra od Dominika Dostála nazvaná **Seek & Hide**, při které se menší týmy rozprchly do kladenských ulic a účastníci se sami nevidění snažili hledat ostatní týmy a ještě plnit různé zadané úkoly související s historií města.

Večerní modlitební ztišení obsahovalo kromě silného a dojemného svědectví Máří Vostřelové opět i drobnou aktivitu, kdy účastníci ze svíček vytvořili v synagoze srdce jako symbol lásky. Den zakončilo spálení lístečků ze „zdi nářků“ sym-

bolizující odeslání modliteb a proseb Bohu. Pro zájemce bylo poté nachystáno ještě večerní **promítání dokumentu** „Děkujeme za dešť“ s následnou diskuzí o dopadech klimatických změn v Keni a samozřejmě byl znovu otevřený Bar U Kříže se silent diskem.

Slunečná neděle a loučení

V neděli se všichni sešli k **bohoslužbě podle liturgie Karla Farského**, kterou sloužil bratr farář Phaniel Osweto s bratrem biskupem Davidem Tonzarem a písněmi ji doprovázela „chválící skupinka“ složená z mladých hrajících a zpívajících dobrovolníků. Bohoslužba byla slavnostním zakončením akce a zejména vyjádřením vděčnosti za společně prožitý čas.

Počasí letos zpočátku vypadalo všelijak – předpověď slibovala propršený víkend, a tak organizátoři s obavou sledovali oblohu. Nakonec byl o pomoc „zaúkolován“ i bratr biskup – ne že by modlitby měly fungovat jako výměnný obchod, ale přece jen... trochu přímluv neuškodí. A Pán Bůh požehnal – zapršelo jen v pátek večer, sobota byla již bez deště a neděle dokonce slunečná.

A kde se uskuteční Setkání mladých CČSH a jejich přátel příště?

Putovní svíci Setkání, symbol pokračujícího společenství víry napříč diecézemi, si v závěru bohoslužby převzali zástupci z hradecké diecéze. V příštím roce se celocírkevní **Setkání mladých CČSH a jejich přátel** uskuteční v **Hradci Králové**. Přesné datum bude zveřejněno na webu www.setkani-ccsh.cz a sociálních sítích.

Mgr. Anna Radová

Jiný svět?

Svět plný bolesti a nadějí, zvrátů a nových výzev

Aneb

**Johannesburg
během zasedání
Světové rady
církví na konci
letošního června**

Když nastoupíte v Curychu do letadla do Johannesburgu, ocitnete se ráno po téměř probdělé noci (na úzkých sedadlech plného letadla se opravdu nedá spát, leda byste vyhráli v loterii a mohli letět první třídou, kde se sedačky promění v široká lehátka) v jiném světě – na jihu afrického kontinentu – konkrétně v Jihoafrické republice, v zemi 11 oficiálních jazyků, kterou má většina z nás spojenou se slovem:

apartheid, které zde kvůli utlačování původních obyvatel vzniklo, či s Nelsonem Mandelou, prvním černošským prezidentem zvoleným v prvních svobodných volbách v Jihoafrické republice v r. 1994.

Hlavní město Johannesburg se pyšní stavbami velkoměsta západního stylu, ale ukrývá v sobě i památku na děsivé mučení nepohodlných obyvatel a k tomu navíc na základě rasového rozdělení – skanzon věznice, kde byl vězněn právě i Nelson Mandela (ve vězení byl celkem 27 let na základě vykonstruovaného politického procesu, propuštěn byl v r. 1989), který má na jiném místě v Johannesburgu své oddělení v muzeu apartheidu. Prohlídka věznice byla tak emotivní, že doháněla k smutku a slzám mnohé z nás. Otřesné podmínky, které zde měli vězni, se podobaly podmínkám v komunistických, či nacistických lágrech, které známe z naší nechvalné historie.

Postupná segregace původních obyvatel započala nejprve nizozemskou (v 17. stol.), a poté britskou (18. a 19. stol.)

kolonizací. Vyvrcholila uznáním apartheidu jako oficiální státní politiky v letech 1948 až 1994, přičemž slovo apartheid – označující v afrikánštině rasové oddělení, užil poprvé syn afrikánských farmářů, (slovo afrikánský se začalo užívat pro potomky dříve usazených kolonizátorů z Holandska, Británie a Německa) voják, filosof a státník Jan Christiaan Smuth. Postupně byly uplatňovány restrikce na vlastnění půdy, ve městech původní obyvatelstvo nemělo přístup do restaurací, kin, parků, pláží, škol, nemocnic a jiných zařízení a veřejně přístupných míst, kam mohli jen přistěhovalci – v jazyce tehdy označovaní jako „bílí“. Jak ponižující bylo být v té době „černý“ jsme si vyzkoušeli v muzeu, kde byly dva vchody označeny: bílí/černí.

Bojovníkem proti rasismu a za lidská práva byl teolog, nositel Nobelovy ceny míru Desmond Mpilo Tutu, který v době nepokojů byl biskupem v Johannesburgu. V muzeu apartheidu čteme jeho citát: Černá teologie hledá cestu k nalezení smyslu životní zkušenosti černých, jež je velkým utrpením černých z rukou

nekontrolovatelného rasismu bílých. Černá teologie má co do činění s tím, je-li možné být černý a zůstat křesťanem; je třeba se ptát: Na čí straně je Bůh?“ (Desmond Tutu 1973). Poté, co se stal v r. 1986 prvním černošským arcibiskupem anglikánské církve a vedl open – air bohoslužbu, které se zúčastnilo 10 000 – zvláště mladých lidí, se stal nadějí mnohých. Ti drželi v rukou slogany vítězství svobody. Svou naději vyjadřovali slovy: pokud černý člověk může vést anglikánskou církev, nemůže být přece již osvobození daleko!

Přestože po zvolení Nelsona Mandely prezidentem (v r. 1994) byl apartheid oficiálně ukončen, dodnes přetrvává velká nerovnost, jak dokládá studie ze Stellenbošské univerzity (JAR) z roku 2016, podle níž: vlastnilo 10 % Jihoafričanů (převážně jen „bělochů“, v mi-

nulosti ekonomicky zvýhodňovaných v rámci apartheidu) 90% národního bohatství. Naopak 80 % Jihoafričanů (v naprosté většině „černoši“ včetně původních obyvatel) nevlastnilo skoro nic.

Současná situace není prosta xenofobních nálad ve společnosti – a to jak k případným dalším přistěhovalcům z dalších afrických zemí, ale i k již po mnoha generací usídleným přistěhovalcům z Evropy. Pociťovali jsme to na vlastní kůži, když nás z letiště přivezl bus do velkého hotelového komplexu na kraji Johannesburgu, který byl celý obehnan vysokou zdí a u všech vchodů hlídali ozbrojení pracovníci hotelu. Měli jsme přísný zákaz opouštět areál (jedinou výjimkou byla neděle, kdy jsme byli odvezeni na bohoslužbu a odpoledne do muzea Apartheidu a vězení pro politické vězně). Žel předposlední

den našeho jednání jedna účastnice opustila sama areál a vypravila se do nedalekého nákupního centra nakoupit upomínkové předměty. A dále již to šlo jako v krimi – filmu, žel to byla realita: připojila se k ní skupinka místních mladíků, kteří za ní šli z nákupního centra a nedaleko před hotelem se jí pokusili vyrvat z rukou kabelku a tašku s dárky. Bránila se usilovně, až jeden z násilníků vytáhl zbraň, vystřelil na ní a vše jí vzali. Naštěstí v celém neštěstí byla postřelena ne smrtelně, přesto ale místo druhý den domů, jela do nemocnice, aniž mohla získat náhradu dokladů – její země nemá v JAR zastoupení. Nakonec to dobře dopadlo, po všech peripeteciích je zpět doma, ale všichni jsme byli celou událostí zcela otřeseni.

Z důvodu bezpečnosti dokonce část z nás přestěhovali na poslední dva dny do jiného hotelu, neboť se na konci našeho pobytu a jednání objevily na chodnicích mezi budovami hotelového komplexu velké hlučné skupiny, které jsme

dle transparentů identifikovali jako národní unii horníků, která se sešla k volebnímu kongresu. Stavěli všude stánky s oblečením, aby si je ti, kteří si nepřívezli oblečení s logy této unie, mohli ještě zakoupit, ale i další oblečení, čepice, na nichž byl kupř. vyobrazen Ernesto Guevara, kubánsko-argentinský marxistický revolucionář a mezi nápisy převládala i na bundách hornických zástupců: Komunismus – kdy jindy, když ne teď? Na tričkách ve stáncích se objevovaly i symboly pěticípé hvězdy se srpem a kladivem včetně zkratk Sovětského svazu.

Současně ale také přijelo mnoho pěveckých sborů, které se rozlišovaly barvami svého oblečení. Nestačila jsem zjistit, jestli tato dvě uskupení měla nějakou souvislost, či jen vedení hotelů využívalo kapacitu hotelu naplno, na každý pád jsme tvořili nebývale pestrou společnost, když my jsme přinesli do této komunity rozměr celosvětový a mezicírkevní – ekumenický, když zde zasedl

více než 100 členný exekutivní výbor Světové rady církví.

V jednom týdnu (18. – 24. 6. 2025) jsme měli na programu 75 dokumentů, které jsme diskutovali v plénu i ve skupinách a poslední dva dny schvalovali. Velká témata, která rezonovala napříč dokumenty, byla: válečné konflikty (na Ukrajině, v Izraeli, ale i jinde) a ekologie, což korespondovalo s dvěma velkými plény, která byla součástí 11. valného shromáždění Světové rady církví v Karlsruhe v r. 2022, jehož jsem se po boku ses. Martyiny Kopecké, která zde byla opětovně zvolena do exekutivního výboru, rovněž účastnila.

Ohledně války v Izraeli – Světová rada církví má permanentní pracovní skupinu, která situaci průběžně sleduje, a i pro toto jednání vydala svou zprávu s doporučeními. Současně ale prezidium Světové rady církví na zá-

kladě osobní návštěvy Palestiny navrhlo exekutivnímu výboru označit Izrael za zemi praktikující apartheid. Již během jednání pracovní skupiny se kvůli tomuto označení strhla diskuze a kromě mě i Prezidentka Švýcarské reformované církve a současně prezidentka GEKE a dále ještě dva hlasy jsme varovaly před tímto označením, které se specificky váže k Jihoafrické republice, přičemž nelze tuto situaci zcela přirovnat válce v Izraeli.

Nakonec jsem formulovala toto stanovisko, že si jako Církev československá husitská hluboce vážíme práce Referenční skupiny: „Ekumenický doprovozní program v Palestině a Izraeli“ a „skupiny 97“, která uskutečnila na místě (v Izraeli) 927 terénních návštěv za velmi obtížných okolností. Zdůraznila jsem, že velmi podporujeme pokračování jejich práce a doporučení uvedených ve zprávě této referenční skupiny vedoucí k usmíření (jako například pokračování návštěv na nejvyšší úrovni za účelem setkání a rozhovorů s tamními vedoucími představiteli), což je nemožné, pokud jednu stranu – Izrael – označíme za stranu podporující apartheid. Nicméně samozřejmě podporujeme mezinárodní právo ve vztahu k situaci ve státě Izrael. Zdůraznila jsem dále, že podporujeme nepokračovat v několikaletém sporu o označení konání Izraele za apartheid, což je již tak dlouhá – převážně politická – diskuse – ale jako církve upřednostňujeme diakonickou službu a pomoc všem lidem v nouzi. Zejména k ochraně a podpoře křesťanských církví v tomto

regionu (nejen v Izraeli, ale také v Sýrii, Jordánsku atd.). Připomněla jsem také, že podle Charty Oecumenica, kterou jsme též podepsali, jsme se jako církve v Evropě zavázali k židovsko-křesťanskému dialogu i k dialogu s muslimy a dalšími, a proto bychom raději než abychom soudili Izrael, podpořili tento dialog, abychom krok za krokem přivedli všechny v tomto regionu k mírovému životu s podporou našeho trpělivého doprovázení.

Nepřímo jsem tak navázala i na stanovisko ČR, které uvádí slovy náměstka ministra zahraničí Kozáka: „Česká republika odmítá jakákoli obvinění z apartheidu proti státu Izrael. Česká republika je silným zastáncem lidských práv a podporuje všechny s tím související aktivity na bilaterální úrovni i v multilaterálních fórech.“ Práce Amnesty International (AI) v podpoře lidských práv po celém světě si Česko cení, s obviněními vůči Izraeli ale nesouhlasí, dodal. „Nemůžeme se ztotožnit se selektivními a jednostrannými argumenty, které nemají žádný potenciál, aby přispěly k izraelsko-palestinskému spojení a budování důvěry mezi oběma stranami. Vztahy mezi Státem Izrael a Palestinci musí být vnímány v širším kontextu stávajícího bezpečnostního prostředí,“ doplnil náměstek. (Citováno dle: České noviny 5. 2. 2022).

Jistě byla i námi odsouzena situace civilistů v Gaze a podobně jako ve válce na Ukrajině je voláno po spravedlivém míru. Bylo vydáno prohlášení o Palesti-

ně a Izraeli: Volání o ukončení apartheidu, okupace a beztrestnosti v Palestině a Izraeli, které si můžete přečíst na stránkách Světové rady církví, či i našem webu ccsh.cz.

Obdobně urgentně vidí Světová rada církví ekologickou situaci celé planety. Již několik let má network „Vodovodní síť“, který vyhláší každoročně projekt: „*Seđm týdnů pro vodu*“, současně se Světová rada církví vyjadřuje na klimatických konferencích a koná v oblastech zasažených klimatickou změnou. Na exekutivním výboru byla vyhlášena „*Ekumenická dekáda akcí klimatické spravedlnosti*“. A to jako modlitební reakce na rostoucí klimatickou nouzovou situaci. Dekáda je podle prohlášení Světové rady církví výzvou pro církve, aby prohloubily své zapojení v klimatické spravedlnosti, šly příkladem, prosazovaly změnu politik, posilovaly odolné

komunity a rozvíjely ekonomiku života. Dekáda volá více než jen po změně, volá po hluboké duchovní transformaci – metanoi – radikálním obratu srdcí, myslí a praktik.

Duchovní povzbuzení ke všem jednáním jsme dostávali mimo jiné i vstupními a večerními modlitbami, přípravnými místními křesťany – a to v nejrůznější formě. Vrcholem byla nedělní bohoslužba – rozdělili jsme se podle konfe-

si – já jsem si vybrala Moravské bratry – ano, i v Jihoafrické republice žije Jednota bratrská, stejně jako na Jamaice, či na Barbadosu Antiqua – z těchto ostrovů jeli se mnou na tuto bohoslužbu bratři, z toho jeden pracuje pro WCC, druhý byl na zasedání jako steward. Jela jsem v autě s biskupem moravských bratří, který mi ukázal nedaleký slam, kolem něhož jsme přijeli do zemědělské oblasti, kde stál malý kostelík

s několika vytlučenými okénky, s nápisem: Moravská církev, jižní Afrika – Tembissa kongregace. Byli jsme přijati neuvěřitelně mile – ženami ve stejnokrojích (bílých halenkách a černých sukních; stejně i muži měli elegantní stejnokroje). Jaké bylo naše překvapení, když se při každé písni všichni zvedli z lavic a šli do středu kostela a za velmi hlasitého zpěvu za doprovodu všeho, co vydává zvuk (různá chraстítka, dřeva na bouchání a mnohého dalšího včetně píšťalky na sport) se při písních doprovázeli, přičemž jedna píseň trvala mnoho minut, celá bohoslužba více než dvě hodiny a to ji kvůli nám prý ještě zkrátily, abychom stihli onu návštěvu muzea Apartheidu. Na konci bohoslužby jsem pozdravila za naši Církev československou husitskou a vyjádřila jsem radost, že nás spojuje Mistr Jan Hus, jehož svátek všichni Moravští bratři – i zde v Africe, ale i výše zmíněných ostrovech, 6. července připomínají! A zazpívala píseň M. J. Husa Jezu Kriste šedřý kněže, která mnohé i dojala – zvláště když jsem zdůraznila, že je to v řeči a se slovy M. J. Husa, byť již moderně zpracovanými.

Ještě mnohé by se dalo napsat a říci o jenom týdnu stráveném tisíce kilometrů daleko, ale současně, co se témat, která jsme probírali, týče, ale i čemu jsme přímo na místě čelili, tak blízko. Spojují nás naděje i strachy, zvraty i nové výzvy. Co se však můžeme od původních obyvatel Jihoafrické republiky učít, je touha po svobodě a určitá dávka bezprostřednosti prožívaná kupř. i nelpěním na domech, které staví jen z levného materiálu, a když spadnou, postaví další a do jisté míry i bezelstnosti, byť tu narušuje právě zvláště v hlavním městě zahraniční turistika, která generuje peníze, a ty jak známo „kazí lidi“. Každý se chce přizivit a vydělat na tom co nejvíce. Tento pocit jsem však neměla v církvi, tam naopak po skončení bohoslužeb nás pohostili tak, že jsme ani téměř nemohli odejít.

Osobním příkladem nejen mně, ale mnohým dalším, se nám staly zástupkyně domorodých kmenů, které se účastnily exekutivního výboru Světové rady církvi a které vyprávěly o svém životě mimo jiné bezodpadovém a plném drobných radostí se zásadním fokusem na spojení s přírodou. Obnova tohoto spojení je výzva pro každého z nás, stejně jako vnitřní překonávání xenofobie a namísto toho hledání harmonie života se vším stvořeným – přírodou i bližními, jak nám každoročně připomíná období poděkování za stvoření (vždy od 1. 9. do 4. 10.) Tak nezapomeňme: budme vděční a co můžeme udělat dobrého, vykonejme ideálně pro blaho všech – a to každý den, jenž nám je a bude dán.

Mgr. Hana Tonzarová, Th.D.

Jak vychovat šťastné dítě

Úvod

Protože jsem se stal před šesti lety tátou, zamyslel jsem se nad otázkou „Jak vychovat šťastné dítě“. V mé práci se pokusím věnovat hlavně výchově a rodičovství, role otce a matky a také na chyby, které se při výchově mohou objevovat a na které si dát pozor. Slovo výchova je pro mě cíl a cesta, kterou se společně vydávají oba rodiče.

Manželství nebo partnerství, ze kterého se narodí děti, představuje velkou zodpovědnost pro oba rodiče. Nejen z důvodu udržení rodiny a zajištění vhodných podmínek pro jejich zdravý růst, ale také kvůli výchově. To, jaký způsob výchovy je správný, může být klidně předmětem sporu celé společnosti, ne však jednoho páru, který vychovává dítě. Jeho přístup k dítěti totiž vždy musí být jednotný.

1. Výchova dětí

Výchova dětí je proces, je to cesta, společná cesta, na které se vzájemně ovlivňujeme, měníme se, zrajeme. My rodiče bychom měli vědět, kam míříme, co je cílem naší cesty. Jak to bude konkrétně vypadat, co všechno cestou zažijeme, kolikrát budeme muset něco opakovat, kdy se budeme muset zastavit a počkat nebo kdy budeme muset věci přehodnotit, to už je specifikum každé cesty. Ačkoliv známe vývojovou psychologii, máme normy, co má dítě v kterém věku vědět a umět, máme představu

o emočním a sociálním vývoji, separačním procesu atd., výchova každého dítěte je velmi individuální proces. Je to jedinečné spojení dítěte a jeho rodičů, základní trojúhelník, obkroužený sourozenci, dále širší rodinou, blízkými kamarády, vzdálenějšími známými. Každý člověk, který se s dítětem potká na jeho životní cestě, jej může ovlivnit. Přesto nejzásadnější vliv na výchovu dítěte mají rodiče, k těm se dítě nejvíce vztahuje, rodičovský vztah je základem. Každé dítě má dva rodiče, matku a otce, jinak to ani není možné. Rodina však může mít mnoho podob – rodiče vlastní a nevlastní, samotný rodič, náhradní rodiče atd. Zjednodušeně by se možná dalo říct, že na dítě mají největší vliv lidé, kteří s ním tráví nejvíc času.¹

- Výchova rozmazlující – kdy rodiče respektují a plní každé přání dítěte.
- Výchova rozmazlující – dítě často z chování rodičů cítí negativní postoje, setkávají se s pocitem odmítnutí a nesouhlasu.
- Výchova nadměrně ochraňující či starostlivá – starostliví rodiče ve snaze bránit dítě před každodenním rizikem překračují hranice, kde již brání v získávání základních dovedností, které jsou nutné pro zvládnutí rizikových situací.
- Výchova perfekcionista – převažuje úsilí o dokonalost, perfektní výkony nejen doma, ale i ve škole, v zájmových kroužcích, ve sportu.

¹ POSLOVÁ, Blanka. Tolerantní výchova, Grada Publishing, a.s., 2020, s. 9

Mnohdy je dítě přetěžováno a jsou na něj kladeny požadavky, které svou náročností neodpovídají jeho věku a mnohdy ani možnostem.

- Výchova nedůsledná – je vedena od striktních zákazů, přísnosti až na druhé straně k benevolentnosti a uvolněnosti. Často k této formě výchovy dochází při odlišném způsobu výchovy u otce a matky.
- Výchova zanedbávající, týrající, zneužívající, deprivující – při tomto způsobu výchovy dochází k ohrožení vývoje dítěte.
- Děti jsou ovlivněny příkladem rodičů, učitelů i ostatních výchovných pracovníků. Děti napodobují gesta, řeč, mimiku a v neposlední řadě i životní styl, názory, způsob života, řešení obtížných životních situací apod. Napodobováním i identifikací se vytváří „dětská“ osobnost, její charakter a je do značné míry ovlivněna i socializační stránka výchovného procesu.²
- Od nejranějšího dětství je dítě upoutáváno atraktivními objekty svého prostředí – prozkoumává je zrakem a v další fázi také manipulací, experimentováním.
- Silně působí činnosti ve vztahu k příslušným objektům, radost z činnosti, funkční libost, radost z toho, že jsem činnost zvládl, že jsem projevil kompetenci. Tím se zájem stává trvalejším. Uspokojení se stupňuje, když se činnost opakuje a ritualizuje, jak tomu je mnoha her stále

² ČÁP, Jan. Psychologie výchovy a vyučování. 1. vydání. Praha: UK – Karolinum, 1993, s. 111

opakovaných. Je to důležitý moment vnitřní motivace, připomíná také stav „vrcholného zážitku“.

- Působí já jakožto činitel, který organizuje prozkoumávání objektů a činnosti v příslušné oblasti, já usilující o kompetenci, o zvládnutí a realizování činnosti, popřípadě přijetí rolí osob, které jsou vyspělejší, zralejší. Chlapci a dívky volí mezi různými předměty a činnostmi do značné míry podle tradičních rolí. Dále záleží na tom, zda předmět a činnost uspokojují důležité potřeby individua.

3. Dimenze osobnosti u dětí

Tato kapitola je zaměřena na specifické projevy dimenzí osobnosti v dětském věku. Mějme stále na paměti, že dítě se teprve vyvíjí. V rámci rozvoje svého typu „zkouší“ různé způsoby chování a bere v úvahu zpětnou vazbu, kterou dostává od okolí. Záleží pak z velké části na nás, rodičích, zda se bude vyvíjet v souladu se svými typovými preferencemi, či nikoli.

3. 2 Smysly a intuice

Smyslové děti zajímají informace, které jsou nějak uchopitelné, ptají se na fakta: Co to je? Jak to funguje? K čemu se to hodí v praxi? Hračky používají víceméně k jejich původním účelům. Jejich hry jsou reálnější, odrážejí skutečný život. Rády se opírají o minulou zkušenost, takže preferují již vyzkoušené hry se zavedenými pravidly a předvídatelným průběhem. I když rády „hromadí svůj majetek“ mnohem snáze než

děti s intuicí se rozloučí s věcmi, které už nepotřebují. Musí začínat u toho, co je jim blízké, co vychází z jejich zkušeností. Teprve potom je možné postupovat k novému a neznámému. Chceme-li, aby pochopily abstraktní pojmy či teorie, musíme jim je nejdřív vysvětlit či předvést na konkrétních příkladech. Mnohem raději něco přímo dělají, než se o tom teoreticky učí. Proto potřebují dílnu nebo laboratoř, video nebo exkurze. Informace bychom jim měli přiblížit znázorněním – například kresbou nebo modelem. Mají sklon brát věci doslovně, potřebují úzce specifikovat, co se od nich očekává. Při zadávání úkolů jim vyhovuje, když předem řekneme, co budeme konkrétně vyžadovat, děti pak uvítají, když jim ukážeme postup, který mají použít. Nemají rády otevřené úkoly, u nichž je třeba zvažovat různé varianty. Budou žádat upřesnění, co to má být, jak to má vypadat, co k tomu mají použít apod.

Intuitivní děti se zajímají o významy, které se skrývají za fakty, chtějí vědět, jaké jsou mezi nimi souvislosti a jak zapadají do celku. Ptají se: Proč takhle? Jaký to má význam? S čím to souvisí? Hračky si uzpůsobují aktuální potřebě, tomu, jak se hra právě vyvíjí, v jejím průběhu mění pravidla a význam předmětů, což může smyslové typy znejistovat. Jejich hry jsou více fantazijní, vžívají se do rolí postav z knížek, vymýšlejí nové bytosti se zvláštními schopnostmi. Mívají spoustu nápadů, často nezvyklých či originálních. Jsou-li zároveň extravertní a mají potřebu přejít hned do akce, své nápady také realizují. Introvertně orientované děti potřebují před akcí čas

na rozmyšlenou. Může jim proto trvat delší dobu, než ze svých nápadů některý vyberou. Někdy se trápí tím, že tyto nápady se ve skutečnosti stejně nikdy nedají realizovat tak, jak by si ony představovaly. Chceme-li po nich, aby si uklidily, a na chvíli se vzdálíme, najdeme je pravděpodobně zabrané do nějaké hry – přestože se snaží vyhovět naší žádosti, vydrží jim to jen do chvíle, kdy vezmou do ruky první hračku a napadne je, co zajímavého by se s ní právě teď dalo podniknout. I intuitivní děti mají své „sbírky“, které však nemusejí být tematicky zaměřené, spíš se jim v pokoji hromadí předměty, jež si chtějí nechat, protože by se ještě někdy mohly hodit. Mají-li se efektivně učit, potřebují se věnovat novým věcem, řešit zajímavé otázky, které jsou pro ně výzvou. Detaily je zajímají, až když mají jasno o celku. Nemají většinou problém s pochopením abstraktních pojmů, teorii pochopí mnohem snadněji než smyslové typy a dokážou si představit její aplikaci v praxi. Vyhovuje jim spíše takové zadání úkolů, které jim nediktuje postup práce – chtějí uplatnit svou iniciativu, hledat a zkoušet nové přístupy. Mají rádi úkoly vyžadující originalitu a vynalézavost, s oblibou analyzují různé varianty a samostatně navrhuji řešení.

4. 1 Role otce ve výchově

Přestože je pro dítě primární osobou matka, nemůže zcela nahradit oba rodiče. Role otce je specifická, svébytná a s rolí matky komplementární. Rodiče poskytují doplňující se model chování dvou pohlavních pólů. Otec projevuje specifické verbální i neverbální komu-

nikační chování, které je jiné než u žen, ovlivňuje jazykový vývoj, způsob interakčního chování dítěte a vývoj jeho pohlavní identity. Otcovy hry s dětmi zpravidla bývají odvážnější než jsou ty matčiny a muži tak učí děti zkoumat, riskovat, ale zároveň taky nést následky za takové chování.

4. 2 Role matky

Pokud má být spolehlivě definována a chápána role matky, je nutné definovat a nalézt pravý význam pojmu matka. Pojem matka lze charakterizovat následovně. Matku lze chápat v různém časovém a prostorovém pojetí, vždy však platí, že samotné uchopení pojmu matka se odvíjí od její dosavadní praxe, osobního postavení a je závislé na jejích dosavadních zkušenostech.³

4. 3 Sourozenecké vztahy

Proč bylo věnováno roli sourozenců ve vývoji dítěte tak málo prostoru? To je otázka, kterou není snadné jednoznačně zodpovědět. Pravděpodobně proto, že není jednoduché uvažovat o vývoji osobnosti dítěte v širším kontextu zahrnujícím vliv mnoha osob, které dítě obklopují. Není také snadné tyto složité vztahy a souvislosti zkoumat. Přitom nelze pochybovat, že se vedle rodičů na utváření osobnosti dítěte podílejí i další blízké osoby, sourozenci a ostatní příbuzní, jakož i další lidé, které dítě v životě potkává. Vedle vztahů „vertikál-

ních“ (vztahy s rodiči a prarodiči, učiteli a vychovateli, nadřízenými), které charakterizuje vztah nadřízenosti a podřízenosti, je život dítěte naplněn také řadou vztahů „horizontálních“ (vztahy s vrstevníky, sourozenci, spolužáky a spolupracovníky). Místem, kde se vztahové zkušenosti obou kvalit přirozeně setkávají, je rodina.

Závěr

Závěrem mé práce bych chtěl říct, že jsem se díky prostudování tohoto tématu hodně dozvěděl. Myslím si, že je velmi důležitá i typologie dítěte a jak se cítíte v roli rodiče. **Většina rodičů chce vychovat spokojené a šťastné dítě. Tato potřeba je často svede na cestu velkého opečovávaní a strachu, aby dítě prožívalo šťastné okamžiky a neprožívalo negativní pocity smutku, vzteku, strachu. Umetání cestiček bez možnosti překonávat překážky spokojenost nepřinese.** Spokojený rodič je pro mě sebejistý rodič v přístupu k dítěti, který žije spokojený život a takový model a vzor nabízí svému dítěti. Jeden z nejdůležitějších opěrných bodů pro sebejistotu rodiče je odpovědět si na otázku: „Koho chci ze svého dítěte vychovat. K jakým životním hodnotám své dítě vedu tím, jak se chovám a jak přemýšlím.“ Uvědomuje si, že vychovává dítě pro život, který je velmi proměnlivý, a proto vede dítě k tomu, aby se umělo rozhodovat, vybrat z obrovské nabídky a odmítnat. S tím je spojená zodpovědnost.

Ukázka závěrečné práce absolventa Vyšší odborné školy HITS Mgr. Martina Chynorského

³ PARKER, Andrew. The Theorist's Mother. Duke University Press, 2012. ISB

Syndrom vyhoření (Burnout)

ANOTACE

Práce se zabývá syndromem vyhoření u pracovníků v pomáhajících profesích, zejména pak ve sféře zdravotnictví. Popisuje a vysvětluje jednotlivé stresory – události, činitele a podněty vyvolávající zátěžové situace. Studie se snaží zároveň reflektovat četnost stresových faktorů v běžném pracovním shonu a jejich rostoucí tendence v krizovém zatížení společnosti (válečný stav, pandemie). Řešena je i otázka míry odpovědnosti na syndromu vyhoření pracovníka ze strany zaměstnavatele a pacienta. V rámci prevence syndromu vyhoření se práce soustředí také na salutory, které efektivně ovlivňují a posilují dobrou kvalitu profesního života. Tato práce je systematickou přehledovou statí, která se snaží analyticky zmapovat a hodnotit již existující výzkumy.

SYNDROM VYHOŘENÍ

Osoba trpící syndromem vyhoření se velmi snaží pomoci ostatním s velkou oddaností, což však vede k úplnému vyčerpání. Syndrom vyhoření může postihnout jedince v jakékoli oblasti, ať už se jedná o rodinné vztahy nebo pracovní situace. Jeho podstata spočívá v narušení rovnováhy mezi jednotlivci nebo mezi jedincem a lidmi kolem něj. Oblast zdravotnictví je v tomto směru obzvláště náročnou profesí, ve které jsou kladeny vysoké

nároky na empatii a morální zásady. Tento nátlak často vede k vyhoření dříve než v jiných profesích. Každá práce má svá pravidla, některá jsou obtížně splnitelná a pro někoho dokonce nepřijatelná. U pomáhajících profesí, a sester zvláště, je nesmírně důležitá etika a empatie, bez kterých by nemohl nikdo vykonávat svou práci. Tyto vysoké nároky však mohou vést k postupnému vyhoření, kdy se jedinec stává fyzicky i emocionálně vyčerpaným a ztrácí svou osobní identitu. Syndrom vyhoření je považován za specifický druh stresu, který může mít vážné následky na zdraví každého jedince. Je důležité tomuto tématu neustále věnovat pozornost z důvodu stále se zvyšujícího počtu lidí zasaženým vyhasnutím. Krása ohně je v jeho hořícím plamenu, ale když vyhasne, je někdy obtížné ho znovu zažehnout.

ZDRAVOTNÍ SESTRA A JEJÍ POSLÁNÍ

Stát se zdravotní sestrou neznamená jen vystudovat střední, vysokou nebo vyšší odbornou školu. Být sestřičkou je poslání a ne každý se pro tuto profesi hodí. Sestry a bratři potřebují vysokou míru soucitu, porozumění, trpělivosti, empatie, laskavosti, lidskosti a v neposlední řadě samozřejmě odborné znalosti, zkušenosti a mnoho dalšího. Zdravotní sestry jsou sice často známé svým vysokým společenským

postavením, ale ve skutečnosti tomu tak není a toto povolání je značně podhodnocené. Zdravotní sestry se totiž musí pro výběr svého povolání celý život neustále vzdělávat, jelikož se objevují nové nemoci, léčebné prostředky a jejich techniky. Mají velkou zodpovědnost a tím jsou pod neustálým tlakem. Pro mnoho pacientů jsou sestry jediným kontaktním místem mezi nemocnicí a okolním světem. Sestry nesmí být nervózní ani frustrované. Jejich posláním je však ne sloužit lidem, ale posloužit jim v nouzi, nemoci a zmírnit jejich utrpení jakkoli je to možné. Právě ony jsou obvykle prvními lidmi, s nimiž přicházíme do styku při narození, často jsou prvním člověkem, který nám rozumí dříve než lékař, který vyslechne naši bolest, a pomocníkem v těžkých chvílích, zejména v nemocnicích, zdravotnických zařízeních a institucích. Svět bez nich si ani už nedokážeme představit. Často jsou bohužel také posledním doprovodem, který nás vyprovází z tohoto světa.

MATKA MARIE – OŠETŘOVATELKA S BÍLOU PÁSKOU NA RUKÁVU

Byla to jemná žena, která položila základy Mezinárodního červeného kříže. V nesmírně kruté krymské válce zemřely v otřesných podmínkách tisíce vojáků. Jejich utrpení nedalo spát Mary Seacoleové, zdravotní sestře, která měla dobrosrdečně vždy po ruce láhev brandy. Mary nabízela

pomoc raněným mimo jiné kvůli jejich tmavé pleti. Krymská válka v letech 1853 – 1856, kdy se spojenecká vojska Velké Británie, Francie, Itálie a Turecka střetla s rozpinajícím se Ruským impériem, byla prvním moderním vojenským konfliktem a poskytla technickou převahu a logistiku. Důraz byl kladen na zásobování domácí fronty čerstvými zprávami. Na britské straně však účast ve válce dopadla katastrofálně. Vojáci umírali na infekce ze zranění, kterým se dalo předejít. Tato situace vedla k pádu vlády, ale zároveň přiměla mnoho dobrovolníků, aby se vydali na Krym poskytnout pomoc. Mary byla míšenkou z Jamajky a po smrti svého manžela v roce 1844 přeměnila jejich tamní sídlo na hotel a ošetřovnu, jež pomohly zastavit řádící epidemii cholery. Svoje zdravotnické zařízení financovala výrobou marmelády, kterou vyvážela do Británie. Když v novinách četla o hrůzách války, odjela do Londýna nabídnout pomoc. Ministr Sidney Herbert ji ovšem odmítl, mimo jiné pro její tmavou pleť. Mary se však nevzdala a přesvědčila londýnského majitele krámků se smíšeným zbožím Thomase Daye, aby se společně vydali pomáhat na Krym. Na předměstí Sevastopolu pak zřídila tzv. Britský hotel – shluk provizorních bud s kantýnou, kuchyní, stáji, čtyřmi ubytovnami a hokynářstvím, nad nímž vlál Union Jack. V sousedství armádního velitelství se hotel British stal oázou pohodlí pro vojáky a důstojníky.

Mary vařila tradiční britská jídla, roznášela čaj, pivo a brandy a vyráběla

klobásy. O její práci měli brzy zájem i francouzští a italští spojenci. Pro armádu byla velkým přínosem, protože chodila po bojištích s bílou páskou na paži, ošetřovala raněné, ošetřovala jim rány a podávala jim brandy, kterou nosila vždy s sebou, a když na jaře 1855 padl Sevastopol, stala se první civilistkou, která vstoupila do města, aby ošetřila raněné Rusy. Když nastal mír, ocitla se Marie na pokraji bankrotu. Armáda jí odmítla platit, protože vojáci na bojišti neměli žádnou hotovost. Deník The Times si však všiml jejího neštěstí a vyhlásil pro ni finanční sbírku. A časopis Punch uspořádal na Maryinu počest čtyřdenní oslavu, které se zúčastnilo 80 000 lidí. Její paměti z krymské války se staly bestsellerem a z vítězku uspořádala večírek pro veterány v Londýně, kde byla až do své smrti v roce 1881 známá jako „naše matka Mary“.

OBDOBÍ PANDEMIE COVID-19

V březnu 2020 vypuklo v České republice období pandemie dosud neznámé nemoci Covid 19. Tato chvíle byla symbolická pro vznik nepřetržitě a výjimečné krizové situace, která ze zdravotní přerostla až ve válečnou. Za dobu jejího trvání se nakazilo v Česku skoro pět milionů lidí a téměř čtyřicet dva tisíc nakažených zemřelo. Koronavirus změnil životy všech lidí po celém světě. Dlouhý čas izolace a strachu o život se podepsal jak psychicky, tak i fyzicky na všech lidech této planety. Nejvíce se však tato situace dotkla právě pomáhajících profesí a dodnes se mnozí potýkají

se zdravotními problémy. Rostoucí počty nakažených v druhé polovině roku 2020 se vzápětí promítly i v počtu hospitalizovaných a později obětí. Zdravotníci si sahalí na poslední zbytky sil. Pandemie byla v republice již téměř rok a jen s Covidem bylo v jednu chvíli hospitalizováno přes devět tisíc lidí, z toho dva tisíce v těžkém stavu. Číslo, které v jednu chvíli bylo nejhorší od 2. světové války, se dostalo na předpandemické hodnoty. Pandemie zanechala citelnou stopu téměř ve všech oblastech světa a mnoho lidí připravila nejen o život, zdraví, ale také o práci a příjmy. Nejen však pandemická situace vyvolala paniku a nedůvěru. Ve chvíli, kdy následky pandemie začaly být na ústupu, začala válka na Ukrajině.

ZÁVĚR

Skutečná hodnota člověka a jeho činů tkví ne v tom, co prohlašuje, nýbrž v tom, co skutečně koná a jakým způsobem. To je pro mě v životě naprosto klíčové a současně to tvoří základ mých názorů. Ve své absolventské práci se rozepisuji o skutečných hodnotách a o tom, jak jsem našla smysl života. Cílem mé práce bylo ovšem upozornit na nebezpečí, které se týká celé naší společnosti. Hledala jsem možná řešení, jak najít rovnováhu a vyhnout se vyhoření. Snažila jsem se najít preventivní východiska, která by byla aplikovatelná v reálném životě. Můj absolventský projekt je v podstatě projektem vděčnosti všem pomáhajícím profesionálům, kteří se i v době pandemie neváhali obětovat a pomáhat druhým,

přestože se vystavovali vysokému riziku. V pandemické krizi došlo k největšímu počtu syndromu vyhoření u všech pomáhajících profesí. Moji přátelé z těchto oborů mi každý den volali a hovořili o vyčerpanosti a úzkosti, kterou zažívají. Bohužel i přesto mnohdy museli chodit neustále dál do zaměstnání, jelikož počty nakažených a úmrtí každým dnem narůstaly. Nicméně jejich empatie a obrovská lidskost byly inspirací pro novou generaci, aby se cítila motivovaná k budoucímu smysluplnému povolání.

Chtěla bych touto prací poděkovat všem těm, kteří se snaží pomáhat druhým, z celého srdce. A toto je nejvíc důležité v životě. Nikdy si nemůžeme být jisti, že už nás nemůže potkat žádná nová pandemie nebo válka. A na to je zapotřebí nezapomínat, stejně tak, jako na ženy, které byly právě ve strašném válečném období průkopnicemi ošetrovatelské péče.

Závěrem připomenu například v historii známou Krymskou válku v roce 1853 – 1856, která nebyla jediným dramatem, který se v daný moment vlastně odehrával. Byla to především právě epidemie a umírání v nepředstavitelných podmínkách. Toto byly děsivé zážitky a příběhy té doby. Právě již zmíněná Florence Nightingalová a další ošetrovatelky zazářily v té době jako na nebi vycházející hvězdy. Britští vojáci jim dali přezdívku Dámy s lampami, což odkazovalo na biblické podobenství o deseti pannách, kde lampa znamená pravdu a olej do ní dobro. Aktivita těchto žen stojí mimo jiné na počátku snah, které vedly k založení mezinárodního Červeného kříže v roce 1864.

Podobenství o deseti družičkách (Mt 25,1-13): „Tehdy bude království nebeské, jako když deset družiček vzalo lampy a vyšlo naproti ženichovi. Pět z nich bylo pošetilých a pět rozumných. Pošetilé vzaly lampy, ale nevzaly si s sebou olej. Rozumné si vzaly s lampami i olej v nádobkách. Když ženich nepřicházel, na všechny přišla ospalost a usnuly. Uprostřed noci se rozlehl křik: ‚Ženich je tu, jděte mu naproti!‘ Všechny družičky procitly a dávaly do pořádku své lampy. Tu řekly ty pošetilé rozumným: ‚Dejte nám trochu oleje, naše lampy dohasínají!‘ Ale rozumné odpověděly: ‚Nemůžeme, nedostávalo by se nám ani vám. Jděte raději ke kupcům a kupte si!‘ Ale zatímco šly kupovat, přišel ženich, a které byly připraveny, vešly s ním na svatbu; a dveře byly zavřeny. Potom přišly i ty ostatní družičky a prosily: ‚Pane, pane, otevři nám!‘ Ale on odpověděl: ‚Amen, pravím vám, neznám vás.‘ Bděte tedy, protože neznáte den ani hodinu.“¹

Autorka práce použila kromě jiných odborných zdrojů i zahraniční autory, jako např. H. J. Freudenbergera, který se v letech 1974 - 1975 v USA poprvé zmínil o tomto pojmu v časopise Journal of Social Issues. V práci byly použity publikace známých autorů, jako např. J. Krivohlavého, R. Peška, J. Praška, A. Kallwasse, J. Valy a dalších.¹

*Ukázka závěrečné práce
absolventky Vyšší odborné školy HITS
Mgr. Magdalény Lalákové*

¹ Bible, písmo svaté starého a nového zákona Č.E.P., 21.(12. opravené) vyd. Olomouc: Česká biblická společnost, 2001. 1387 s. ISBN 978-80-7545-009-8 (str.1143-1144).

Když ruce mluví aneb Gesta nejen v rétorice

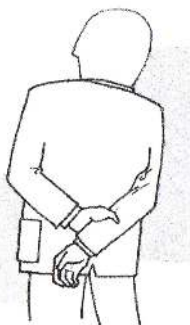

Gesta rukou patří mezi jinými k prostředkům neverbální komunikace, které jsou jiného druhu než slova. Jde o pohyby paží, rukou či prstů volně do prostoru, pohyby spojené s dotýkáním se vlastního těla, např. gesta se sepnatými rukama, gesta vedená k obličejí, nebo pohyby směřované k druhému člověku či předmětu. Významem gest se zabývá *gestika*.

Gesta nejsou jazyk a nikdy jím nebudou; mohou vyjadřovat bezprostřední význam, ale jejich souslednost nedává zpravidla dohromady gramatickou výpověď. Přesto ruce říkají „ano“ i „ne“ a prozrazují přání, žádost, slib, hrozbu, prosbu, otázku, popření, někdy i míru, počet a čas. Marcus Fabius Quintilianus uvádí ve svém spise *Institutio oratoria XII (Základy rétoriky)*: „Pokud jde o ruce..., je takřka nemožné říci, kolik mají pohybů, protože jejich počet se skoro vyrovná počtu slov. Ostatní části těla mluvícímu pomáhají, o rukách by se skoro dalo říci, že samy mluví.“ – QUINT. Inst. orat. XI, 3, 85-87 (QUINTILIANUS, M. F. *Základy rétoriky*. Přel. V. Bahník. Praha: Odeon, 1985, s. 530).

Řeč rukou je univerzální, a to v tom ohledu, že neznáme žádnou kulturu, v níž by lidé nějakým způsobem negestikulovali. Zdá se, že je vrozená, protože si ji neosvojujeme výlučně tím, že ji vidíme u ostatních, a svým způsobem je při-

rozenější než řeč vyjadřovaná mluvenými slovy. Ruce jsou vysloveně upovídané a nedovedou nic zamřčet ani když vězí hluboko v kapsách. Filozofové Aristoteles a Kant považovali ruce za vyslanec mozku.

Ruka obepinající zápěstí za zády

V praxi se setkáváme u různých řečníků a přednášejících s následujícími gesty: mávání a rozhazování rukama, ruce v bok, ruce v kapsách s palcem nahoře, ukazování prstem, dotýkání se prsty úst a nosu, přidržování si brýlí apod. Co tato i další gesta znamenají? Co je dobré při řečnickém vystoupení použít a čeho se raději vyvarovat? To bude obsahem následujících rádků.

Gesta rukou podtrhují myšlenky vyjádřené slovy nebo mají specifický význam. Ruce s otevřenými dlaněmi vzhůru signalizují dobrý úmysl a poctivost. Tak gestikuluje ten, kdo odkryl všechny karty a kdo dává jednoznačně najevo, že nechce nic skrývat. Řečník s otevře-

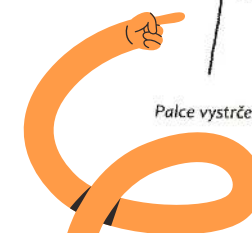
nými dlaněmi působí přátelsky, hodnověrně a snáze a rychleji mu uvěříme. Otevřené dlaně jsou znamením dobré vůle. *Dlaně obrácené k sobě* naopak dokazují, že člověk nechce k sobě nikoho připustit a nestojí o větší otevřenost. *Ruce sepnuté za zády* prozrazují nadřazenost, sebejistotu a moc. Dotýčný si je tak jistý sám sebou a tak sebevědomý, že odkrývá zranitelné břicho, srdce i hrdlo a vzdává se jakékoli ochrany a bariéry. Proto můžeme toto gesto vidět mezi vůdci, členy královských rodin, ale také mezi policisty. Jestliže však *ruka za zády obepiná zápěstí druhé ruky nebo druhou paži*, je gesto výrazem jiného rozpoložení – je známkou frustrace a pokusu o sebeovládání. Jedna ruka uchopí pevně za zády zápěstí nebo předloktí druhé ruky, jako by ji chtěla přidržet, aby nezaautočila. Čím výše jedna ruka svírá druhou ruku, tím je člověk naštvanější nebo rozlobenější. Je to gesto znesvářených stran, např. v předsáli soudních síní. *Ruce v kapsách* podsouvají do posluchačova podvědomí, že něco skrývají; *vystrčený palec* – ať je to u kapes vest, sak, u přední nebo zadní kapsy kalhot či klopky kabátu – však představuje sílu osobnosti, její charakter a dává najevo převahu této osobnosti a její sebejistotu. Je signálem vysoce postavených lidí. Gesta palce jsou již tisíce let považována za projev moci a autority – v římských dobách znamenal palec obrácený vzhůru či dolů život nebo smrt gladiátora. *Natažený ukazováček* je prudký útok s argumenty mířící na cíl, ale jestliže směřuje na někoho konkrétního, působí v podstatě jako agresivní a iri-

tující gesto a *ruka sevřená do pěsti* vyjadřuje hrozbu a bojové odhodlání. Ruce říkají vždy pravdu. Když si slova a gesta neodpovídají, např. kdyby řečník lhal s otevřenými dlaněmi nebo by chtěl s vystrčeným palcem na klopě kabátu působit skromně, posluchač cítí, že zde něco nesouhlasí, že zde není něco s koordinací slov a gest v pořádku.

Gestika doprovázející řeč, komunikace buď bohatá, či chudá na gesta těsně souvisí s osobnostními a charakterovými rysy řečníka, s jeho temperamentem, momentálním psychickým stavem i situací. Lze např. pozorovat, že stejní lidé používají během oficiálních událostí méně výraznou gestiku než při soukromých příležitostech. Pánové, kteří si utahují kravaty, drbou se na hlavě, oprašují si klopky sak, snímají a nasazují si v neustálém sledu brýle nebo chodí stereotypně po místnosti stejně jako dámy, které si pohrávají se svým zlatým řetízem nebo konečky dlouhých vlasů však nevyzařují svou osobností ani klid, ani sebevědomí.

Palec vystrčený z kapsiček vesty

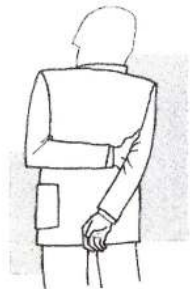

Gesta rukou neprozrazují pouze osobnost řečníka, ale hovoří i o postojích a emocích posluchačů. Jde jednak o pohyby rukou a prstů směrem k obličejí, jednak o pohyby rukou na stole či na lavici. Jestliže si posluchač přiloží ruku k hlavě, aniž si ji podpírá, a jeho *ukazováček se dotýká čela*, vyjadřuje tím, že zvažuje myšlenku, zkoumá, hodnotí a chce si udělat vlastní úsudek. Pokud si rukou *zakryje ústa*, zatímco řečník hovoří, může to znamenat, že nesouhlasí s něčím z toho, o čem se mluví, a jestliže je jeho *palec pod bradou*, dává najevo kritiku a jednoznačně svůj negativní dojem z přednášky nebo vystoupení. Pokud si rukou *podpírá hlavu*, nemá o přednášku zájem a nudí se. *Zaklesnuté ruce do sebe* svědčí o úzkostném a negativním rozpoložení, o frustraci. Ruce mohou být zaklesnuty před obličejem, na stole nebo na klíně, přičemž mezi mírou frustrace a tím, v jaké výšce člověk ruce drží, existuje souvislost. Vytvoření *stříšky z prstů* naznačuje podle analogie, že střecha je nejvyšším místem stavby a znamená víc než architektonické základy, že dotyčný je skálopevně přesvědčen, že v dané situaci ví vše lépe a že na všechno zná odpověď. Je gestem sebejistých a nadřazených lidí, kteří takto dávají najevo svůj sebevědomý postoj. Vedle pohybů rukou a prstů směrem k obličejí mají svoji výpovědní hodnotu také pohyby rukou a prstů na stole. Člověk, který neustále *bubnuje prsty* o stůl a není schopen je nechat delší dobu v klidu, vyjadřuje svou obrovskou netrpělivost a dává řečníkovi znamení, že je třeba směřovat výklad k závěru.

V našem článku jsme si položili otázku, kterých gest má řečník užívat, aby jeho vystoupení bylo úspěšné, a kterých je lépe se naopak vyvarovat. Řečník by měl na své publikum působit sebejistě a fundovaně. Vhodná jsou tedy gesta větší a v menším počtu a gesta otevřená, aby posluchači nejen slyšeli, ale hlavně viděli, že k nim řečník zaujímá přátelský postoj. Gesta by neměla klesat pod pás ani zasahovat do úrovně obličejí. Protože jsou ruce viditelnou částí mozku a hodně prozrazují, mnohdy se před bezděčnými gesty osvědčí mít ruce „dlaň v dlani“ ve výši pasu, přičemž prostředníček pravé ruky tlačí zespodu na hřbet levé ruky, případně držet v rukou desky s pomocným textem nebo uchopit mikrofon. Jestliže řečník zpozoruje na svém publiku známky nesouhlasu nebo kritiky, může vystoupit s otázkou, např. „Přeje si někdo něco říci k mému výkladu?“ Pokud řečník vidí nezáměr a nudu, doporučuje se na tomto místě změnit taktiku a téma odlehčit nějakou anekdotou nebo oživit příběhem, a jestliže se dostaví projevy netrpělivosti, je načase, aby řečník své vystoupení ukončil.

PhDr. Drahomíra Tesařová, CSc.

Ruka obepínající paži za zády

Eutanázie – Ano či NE

Slovo pochází z řečtiny a znamená šťastnou, nenásilnou bezbolestnou smrt. Před 100 lety se stonalo krátce a zpravidla umíralo doma nebo na vejminku či chudobinci. Nyní se dlouze umírá a pomalu.

V současné době je občan předán na do-léčení do léčebny pro dlouhodobě nemocné. Život je dobrý, když obsahuje potěšení a špatný s utrpením, zklamáním s duševními potížemi. Při léčebném úsilí není schopnost těla žít důstojný život, a tak je doporučen do hospicu – český pomoc pro nevléčitelné a těžce nemocné. Lékaři by měli prohodit i s přáteli plán léčení. Příbuzní říkají, že je mu tam lépe, ale zpravidla návštěvy více zajímá co budou mít připsány z jeho majetku u notáře.

Chorobný stav již dále nemá řešení a je prodlužován současnou moderní léčbou. Po dohodě je občan předán do péče na oddělení paliativní – český útěšná, úlevná starostlivost. Nezahájení nebo nepokračování v marné léčbě neznamená omezení na občanských právech. Nemocný, pokud trpí depresí, přidružuje se chorobomyslnost s pohybovou nemohoucností a zdravotní stav při léčbě nepřináší výsledky a již se jen prodlužuje neodvratný konec. V rodině nastává soucit a lítost, že se jen trápí. Úmysl uspišit smrt, že se mu uleví, zmizí hospodářská zátěž a bude volná postel; je zcestný! Smrt nemůže být považována za nepřiznivý výsledek lékařské péče.

Nyní lze využít „dříve vyslovené přání“, které může nebo nemusí být ověřeno svědkem či notářem. Přání lze považovat za právo občana na důstojnou smrt; je-li k právním úkonům svéprávný. Je přípustné, aby mu bylo vyhověno k poklidnému odchodu.

Složil-li lékař Hippokratovu přísahu z let 460 – 377 př. n. l., která zní: Nikomu nikdy nedám lék způsobící smrt... Většina lékařů nebude chtít eutanazii „popravu“ provádět. I když bylo sepsáno vyslovené přání, tak duševní stav se mění. Před zahájením úkonu musí být provedeno další doporučení z lékařské zprávy a přítomnost svědků.

Nemocný se usmrtí sám po podání oné dávky na jeho dobrovolnou žádost. Usmrcení člověka jinou osobou než nemocným je vražda. Problém je u dětí, kdy se musí vyjádřit jejich rodiče; zvláště u dětí, které nevnímají o co se vlastně jedná.

Eutanázie je ukončení života na přání nevléčitelného nemocného poté, co byly vyčerpány všechny léčebné možnosti k prodloužení či zachování života. Občan má i právo v klidu zemřít. Je zde nebezpečí zneužívání v povolání „eutanaza“, který bude napojen na kliniku paliativní léčby a pohřební službu. Jak bude úkon za podání lektvaru placen zdravotní pojišťovnou? Poslanecká sněmovna by měla mít k této záležitosti vypracované přísné právní zásady na základě celostátního referenda.

Jan Vlasák – NO Spořilov

**Československá obrněná brigáda
ze západní fronty projíždí Prahou**

Církev československá husitská,
Pražská diecéze CČSH a Náboženská obec v Praze 1-Staré Město
vás zvou na

SLAVNOSTNÍ SHROMÁŽDĚNÍ

**ke Dni válečných veteránů, k 107. výročí ukončení 1. světové války
a k 86. výročí úmrtí člena CČSH studenta Jana Opletala.**

Účast přislíbili:
zástupci Armády ČR, ČsOL, Společnosti M. R. Štefánika
a další představitelé veřejného, společenského
a politického života.

Při této příležitosti se bude tradičně konat pobožnost
v kostele sv. Mikuláše na Staroměstském náměstí v Praze

**v pondělí 10. listopadu 2025
od 17 hodin.**

Pobožnost povedou: **ThDr. Tomáš Butta, Th.D.**, patriarcha CČSH
doc. ThDr. David Tonzar, Th.D., biskup pražský CČSH
kázáním poslouží **Mgr. Tomáš Chytil**, biskup olomoucký CČSH

Moderuje: **Mgr. Jaroslav Drda**

Účinkují: komorní smíšený pěvecký sbor **ROSA**, diriguje **Václav Adamec**,
František Bílek – trubka, na varhany doprovází **Michal Hanzal**